

Doorontwikkelingen Regionaal Meetnet lucht

Het Regionaal Meetnet lucht wordt momenteel uitgerold. Verwacht wordt dat dit voor de zomer operationeel is in alle deelnemende gemeenten. Het meetnet om de regionale luchtkwaliteit te monitoren (regionale backbone) bestaat uit circa 50 meetstations* en is zo ingericht dat er een regiodekkend beeld ontstaat. Het meetnet wordt gevalideerd op het Landelijk Meetnet Luchtkwaliteit (LML) van RIVM. De meetdata van fijn stof zijn sinds medio april 2021 ontsloten via [API](#), [Data-Dustmonitoring](#) en [Samen Meten-Dataportaal](#) ([rivm.nl](#)). De meetwaarden zijn te vinden onder de code 'ILM' op het Samen Meten dataportaal. In april 2021 is de datastroom voor fijnstof gerealiseerd. De meetdata van stikstofdioxide worden daar binnen afzienbare termijn aan toegevoegd.

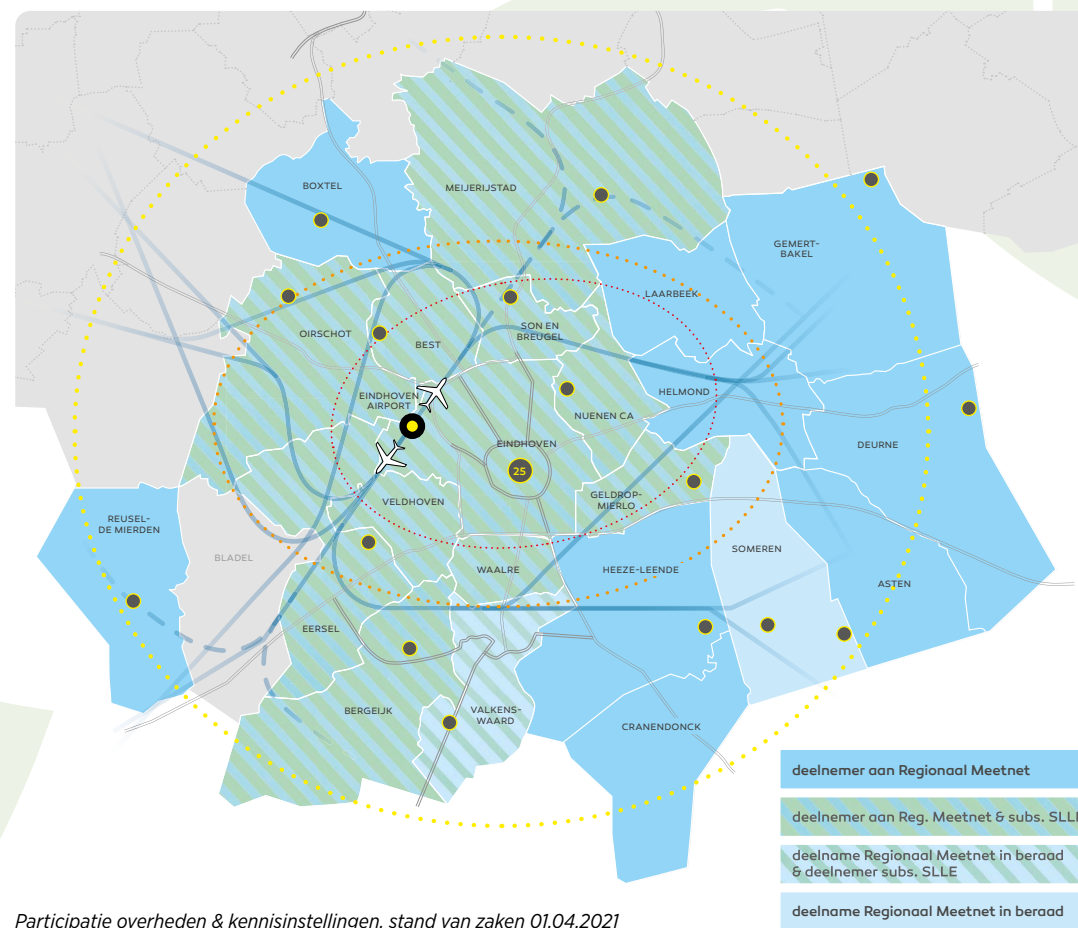
* De exacte stand van zaken (per 1 juni 2021) betreft 53 meetboxen: 38 stationaire punten, 9 aanvullende boxen die gemeenten extra gewenst hebben en 6 boxen voor mobiel gebruik voor lokale meetcampagnes. Als Someren en Valkenswaard (de laatste gemeenten die deelname overwegen) meedoen, omvat het meetnet 40 stationaire meetpunten en in totaal 55 meetboxen.

Het Regionaal Meetnet is meer dan de backbone van circa 50 meetstations. Het is een onderzoeks- en ontwikkelproject. Momenteel worden voorbereidingen getroffen voor een aantal concrete ontwikkelingen. Zo wordt in een aparte actie de kwaliteit van de meetdata vastgesteld.

Koppeling burgermetingen

Naast het realiseren van de aan het Landelijk Meetnet Luchtkwaliteit (LML) - RIVM gekoppelde backbone, is voorzien dat ook een derde meetlaag van burgermetingen gekoppeld en gekalibreerd kan worden. Er wordt momenteel samengewerkt met meerdere technologiebedrijven. Vtec wordt succesvol gebruikt in Eindhoven Noord en Nuenen; de snuffelfiets van Civity in Eersel. De meetstations van Josene worden momenteel gebruikt door burgermeetinitiatieven in Eersel, Eindhoven en Nuenen.

Deze laatstgenoemde fabrikant doorloopt met RIVM een testtraject van validatie op het gekalibreerde LML meetstation aan de Genovevalaan in Eindhoven. Dat gebeurt aan de hand van een in de Regiegroep (Regionaal Meetnet) vastgesteld protocol. Verwacht wordt dat het testtraject voor de zomervakantie succesvol is ingeregeld. In het derde kwartaal wordt de kwaliteit en analyse van de meetdata van de Josene meetbox achter de schermen gevolgd en geanalyseerd. Zo gauw als

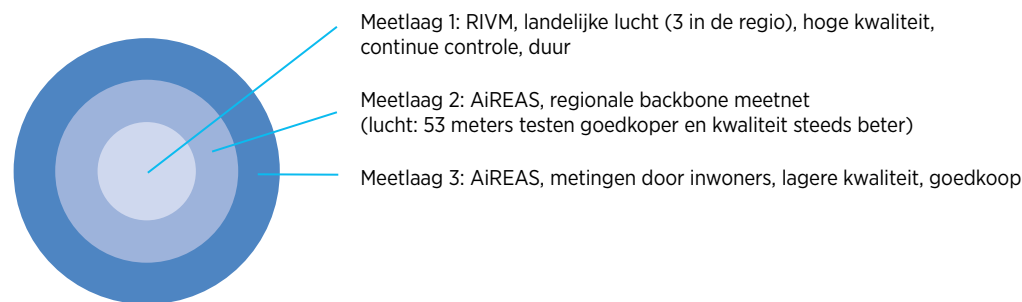
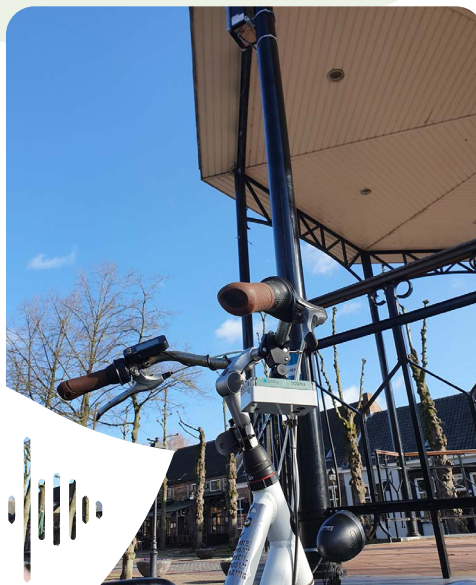

Participatie overheden & kennisinstellingen, stand van zaken 01.04.2021

De volgende gemeenten nemen deel aan het regionaal meetnet: Asten, Bergeijk, Best, Boxtel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven (partner en deelnemer), Gemert-Bakel, Geldrop-Mierlo, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Meijerijstad, Nuenen, Oirschot, Reusel-De Mierden, Son en Breugel, Veldhoven, Waalre. Daarnaast hebben nog een aantal gemeenten deelname in beraad of wachten op besluitvorming.

bevestigd wordt dat de kwaliteit voldoende is en er inzicht is gegeven in hoe de meetgegevens tot stand komen worden de meetdata van de drie Josene meetstations ook ontsloten op het dataplatform Samen meten van RIVM, naar verwachting einde 2021.

Het meetinitiatief van gemeente Eersel heeft in de afgelopen twee jaar veel kennis en ervaring opgebouwd voor een succesvolle aanpak met de gemeente. Daarbij is een dashboard ontwikkeld om meetdata van verschillende sensorboxen in één oogopslag te ontsluiten. Het burgerinitiatief is graag bereid opgebouwde kennis en ervaring te delen met andere en nieuwe burgerinitiatieven (contact zie [Meetnet | Gemeente Eersel](#)).

Ontwikkelen nieuwe sensoren

Intemo heeft in samenwerking met Wageningen Universiteit een ammoniaksensor ontwikkeld. Daarbij is gebruik gemaakt van het initiatief van het ministerie van LNV Versnelling Innovatieproces Stalsystemen en beschikbare subsidiemodules brongerichte verduurzaming van stal- en managementmaatregelen in de veehouderijsector. De sensoren worden komende tijd ingezet door betrokken veehouders in Deurne en De Kempen. De veehouders willen onderzoeken hoe ze actief emissies vanuit de stallen kunnen beperken. Daarnaast zal verkend worden of, waar, wanneer en hoe ammoniakmetingen een aanvulling kunnen zijn op het bestaande meetnet.

Daarnaast is TNO bezig met de ontwikkeling van een roetsensor. Roet is een belangrijke parameter bij monitoring van luchtkwaliteit in het stedelijk gebied en het invloedgebied van de luchthaven. TNO werkt aan het verkleinen en toepasbaar maken van de sensor. Op termijn zou dit ook een waardevolle aanvulling kunnen zijn op de backbone van het Regionaal Meetnet.

Samen werken aan schone lucht in de regio

Regiobijeenkomst De Kempen & Masterclass

Op 21 april is er een online Regiobijeenkomst gehouden in De Kempengemeenten. Verderop in deze nieuwsbrief leest u hier meer over. Een van de behoeften is een Masterclass voor te bereiden over meten, rekenen en beleven (naar analogie van de succesvolle Masterclass van Defensie in 2018 over Redesigning Air Traffic).

Schone Lucht Akkoord

Op 1 april 2021 is het Schone Lucht Akkoord opgesteld voor initiatieven om samen aan schone lucht te werken. Gemeente Eindhoven en de Provincie Noord-Brabant hebben op elkaar afgestemde subsidie-aanvragen ingediend. Een van de aanvragen betreft het Regionale Meetnet Burgerparticipatie (bedrag van 500.000 euro; looptijd 3 jaar), gekoppeld aan het plan van aanpak Regionaal Meetnet Lucht. In juni 2021 wordt duidelijk of de subsidie-aanvragen worden gehonoreerd. Ook voor komende jaren komt er voor nieuwe initiatieven subsidie beschikbaar.

Diverse gemeenten in De Kempen en De Peel overwegen deel te nemen aan het Schone Lucht Akkoord. Onder begeleiding vanuit de Metropool Regio Eindhoven wordt verkend wat e.e.a. betekent, en hoe de kennis en kunde in de regio gebundeld beschikbaar kan worden gesteld. En aan welke ontwikkelingen en subsidie-aanvragen behoefte is.

Initiatiefnemende partners Regionaal Meetnet:

Informatie delen én ophalen tijdens geslaagde Regiobijeenkomst De Kempen

Op woensdag 21 april vond de eerste (pilot)regiobijeenkomst van het Regionaal Meetnet plaats om burgers, vertegenwoordigers en bestuurders van gemeenten in contact te brengen met de partners van het Regionaal Meetnet. Met als doel om op te halen hoe we elkaar verder kunnen helpen in het samen werken aan meten en beleven van luchtkwaliteit én het bereiken van schonere lucht. Zo'n 40 deelnemers waren online aanwezig bij deze Regiobijeenkomst De Kempen.

Historisch moment

Hans Verhoeven (gemeente Eindhoven) begon in blok 1 zijn presentatie met een foto van de ondertekening van de consortium overeenkomst, een 'historisch moment' want inmiddels nemen al 20 gemeenten deel aan het Regionaal Meetnet. Het belang van schone lucht werd in Hans zijn verhaal nog eens duidelijk gemaakt voor onze zwaarbelaste regio Zuidoost-Brabant die volop in ontwikkeling is met de 120.000 inwoners die er nog bij gaan komen tot 2040. Hoe en waar de bestaande milieubelasting in de regio van invloed is op cumulatieve milieu-gezondheidslast, is goed te zien op de MGR-kaart in de atlas Leefomgeving (zie [Kaarten | Atlas Leefomgeving](#) onder Ruimte / Milieugezondheidslast).

Volop gebruik van chat

Arjan Plomp van TNO nam het stokje over met een presentatie over de uitvoering en de uitrol van het meetnet. TNO is volop bezig met de uitrol van de meetkasten, de zogenaamde CAIREBoxen. De meetdata zijn te zien via [Samen meten](#). Na afloop van dit eerste blok gaf dagvoorzitter Has van Helvoort de gelegenheid tot het beantwoorden van de vragen aan de sprekers die volop binnen kwamen via de chat.

Beleid en gedragsverandering als gezondheidsskansen

In blok 2 stonden 3 flitspresentaties op het programma. Sabine Denissen van de GGD startte haar verhaal met een toelichting op fijnstof in ons lichaam, waar luchtverontreiniging toe leidt en wie dan de risicogroepen zijn. Zo kan ultrafijnstof achterblijven in de longen en zelfs tot in de bloedbaan doordringen. Verbetering van luchtkwaliteit levert volgens Sabine altijd gezondheidswinst op. Hier kan iedereen een steentje aan bijdragen. Zie ook het kader over 'luchtkwaliteit en gezondheid' verderop in deze nieuwsbrief.

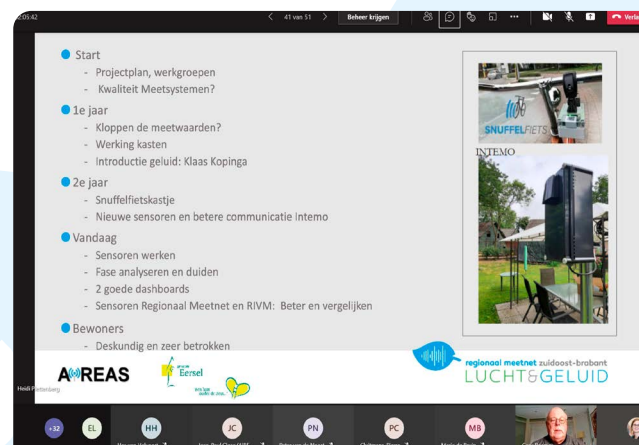
Wat complex is doen we samen

'AiREAS is een coöperatie, iedereen is AiREAS' waren de openingswoorden bij de tweede flitspresentatie van Jean-Paul Close, initiatiefnemer en voorzitter AiREAS. Jean-Paul: 'Er is 30 kilogram lucht per dag nodig (aan voedsel 1 kg per dag) en daar zijn we samen voor verantwoordelijk. Als inwoners dragen wij bij aan het probleem, maar ook aan de oplossing. Wat we nu doen is gezondheid sturend maken, het onzichtbare zichtbaar maken. Wat je zelf kunt doen, doe je zelf. Wat complex is, doen we samen. Lokaal, regionaal, wereldwijd'.

Burgerinitiatief

Cees Beemer vertelde als inwoner van Eersel vervolgens over de praktijk; het participatiemodel en het dashboard. Meten in Eersel betekent samen met gemeente en burgers. Zo hebben ze in Eersel twee goede dashboards met o.a. 12 snuffelfietskastjes en 9 Intemo-kasten ontwikkeld om meetdata van verschillende sensorboxen in één oogopslag te ontsluiten. Cees: 'Gisteren is er een Russisch vrachtluchtvaartuig vertrokken die we konden volgen met de fijnstof metingen'.

In de gevolgdte vragenronde vinden er al mooie verbindingen plaats tussen de deelnemers waaronder burgers, bedrijven, overheden en kennisinstellingen. Waarbij AiREAS een verbindende rol zal nemen.

Cees Beemer tijdens zijn online presentatie over het burgerinitiatief in Eersel

Interactie met mentimeter

Na een korte pauze introduceerde dagvoorzitter Has in blok 3 de tool Mentimeter om naast de gedeelde informatie ook informatie op te halen. Wat gaat men zelf doen om de luchtkwaliteit te verbeteren was een van de vragen. Daarbij was (meer) fietsen, elektrisch rijden, ov en thuiswerken een vaakgenoemd antwoord. Wat de deelnemers graag met het meetnet binnen 2 jaar willen bereiken is vooral meer inzicht, de (bron)duiding en bewustwording. Maar ook meer sturing op gezondheid in de besluitvorming en meer betrokkenheid van burgers en bedrijven werd daarbij genoemd. Met daarbij de wens meer budget of subsidies om vanuit gemeenten hiermee aan de slag te gaan. Nodig daarvoor zijn volgens de deelnemers onder andere 'enthousiastelingen', betrokken inwoners, data, focus, daadkracht en samenwerking'.

Om de luchtkwaliteit te verbeteren ga ik zelf...?

Via de Mentimeter kwamen veel goede voornemens binnen.

Burgerparticipatie als sleutel naar succes

De bijeenkomst werd afgesloten door stuur-groep lid Eric Beex van het Regionaal Meetnet: 'In deze samenstelling vandaag is het een goede mix van informatie ophalen en informatie met elkaar delen. Samengevat gaat het om bewustwording van een gezonde leefomgeving; burgerparticipatie is de sleutel naar succes om het benodigde draagvlak te creëren en te behouden van onze inwoners, waarvoor we het uiteindelijk natuurlijk ook allemaal doen'.

Beoogd wordt dit jaar soortgelijke subregionale bijeenkomsten te organiseren voor De Peelgemeenten, De A2-gemeenten en het stedelijk gebied. Het is aan de subregio's om het moment en de inhoud / focus van het webinar mede te bepalen.

Gezondheid & luchtkwaliteit

Elke nieuwsbrief lichten we één veelgestelde vraag uit. In deze editie is gekozen voor 'Hoe kun je gezondheidsklachten door luchtverontreiniging voorkomen?'

De luchtkwaliteit in Nederland is nu een stuk beter dan 30 jaar geleden. Toch ademen we allemaal elke dag nog vervuilde lucht in. Luchtverontreiniging is in Nederland de omgevingsfactor met veruit de meeste gezondheidsimpact, omdat er ook bij concentraties onder de wettelijke norm gezondheidseffecten zijn en omdat de hele bevolking is blootgesteld.

Van luchtvervuiling kun je ziek worden. Je hebt bijvoorbeeld kans op longklachten. Maar vervuilde lucht kan ook hart- en vaatziekten en kanker veroorzaken. Ook overlijden er mensen door vervuilde lucht. Voor kinderen, ouderen en mensen die al ziek zijn, is het risico groter dan voor gezonde mensen. Heb je bijvoorbeeld astma, bronchitis of COPD? Of heb je al een hart- en vaatziekte? Dan kun je meer last krijgen van je ziekte. Lees meer hierover op de [webpagina van de GGD](#).

Daar leest u ook tips wat u zelf kan doen om de luchtkwaliteit in uw woonomgeving te verbeteren en minder vervuilde lucht in te ademen. Er is helaas geen 'veilige' grenswaarde voor luchtverontreiniging en dus geldt: hoe lager, hoe gezonder! Het verminderen van (de uitstoot van) luchtverontreiniging is hierin de meest logische stap. Daarnaast is het ook belangrijk om afstand te houden tussen enerzijds grote bronnen van luchtverontreiniging en anderzijds gevoelige bestemmingen zoals woningen, scholen en zorginstellingen. Informatie, data en inspiratie voor gezond luchtbeleid vind je op de [webpagina Brabantscan](#).

Veel gestelde vragen

Op de webpagina www.odzob.nl/meetnet vindt u een blok met veel gestelde vragen en antwoorden. Bijvoorbeeld over de meetlocaties, meetapparatuur, data en monitoring, gezondheid en over burgerparticipatie. Deze veel gestelde vragen worden regelmatig geactualiseerd en verder aangevuld. Daarnaast zijn er op deze webpagina ook interessante links te vinden naar informatieve websites. Mocht uw vraag niet beantwoord zijn dan kunt u deze mailen naar meetnet@odzob.nl